

ผลการให้ความรู้ที่บ้านเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรต่อความรู้และพฤติกรรม
การส่งเสริมพัฒนาการบุตรปฐมวัยของมารดาผู้ใช้แรงงานในชนบท

นางสาวตติรัตน์ พัฒนาอุตสาหกรรมกิจ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-565-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**EFFECTS OF HOME HEALTH EDUCATION CONCERNING CHILD DEVELOPMENTAL
PROMOTION ON KNOWLEDGE AND TODDLER DEVELOPMENTAL PROMOTION
BEHAVIOR OF LABOR WORKING MOTHERS IN RURAL AREA**

Miss Tatirat Pattanautsahakit

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Program in Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-636-565-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการให้ความรู้ที่บ้านเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรต่อความรู้และ
พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรปฐมวัยของมารดาผู้ใช้แรงงาน
ในชนบท

โดย นางสาวตติวัฒน์ พัฒนาอุตสาหกรรมกิจ

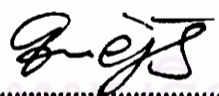
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

ประนอม รอดคำดี
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกันก)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ตติวัฒน์ พัฒนาอุตสาหกรรม : ผลการให้ความรู้ที่บ้านเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรต่อความรู้ และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรปฐมวัยของมารดาผู้ใช้แรงงานในชนบท(EFFECTS OF HOME HEALTH EDUCATION CONCERNING CHILD DEVELOPMENTAL PROMOTION ON KNOWLEDGE AND TODDLER DEVELOPMENTAL PROMOTION BEHAVIOR OF LABOR WORKING MOTHERS IN RURAL AREA) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. ประนอม รอดคำดี, 170 หน้า. ISBN 974-636-565-7

การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรม การส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดาผู้ใช้แรงงานในชนบทที่มีบุตรคนแรกอายุ 2 - 3 ปี จำนวน 60 คน จัดเป็นกลุ่มทดลองซึ่ง ได้รับการให้ความรู้ที่บ้านและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับความรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการ ดำเนินการวิจัยประกอบด้วยแผนการสอนเรื่องการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอายุ 2-3 ปี คู่มือการ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอายุ 2-3 ปี แบบทดสอบความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตร แบบ สัมภาษณ์ พฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตร และแบบทดสอบพัฒนาการของเด็กไทยของอุดม ลักษณ์วิจารณ์ และคณะ

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PCและสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของ มารดาที่ได้รับความรู้ที่บ้าน พบว่า หลังการทดลองดีกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของ มารดาที่ไม่ได้รับความรู้ที่บ้าน พบว่า ก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของ มารดา พบว่า มารดาที่ได้รับความรู้ที่บ้านมีคะแนนเฉลี่ยดีกว่ามารดาที่ไม่ได้รับความรู้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2539.....

ลายมือชื่อผู้ผลิต..... *อ. ต.ว.*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ประนอม รอดคำดี*.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C886156 MAJOR NURSING EDUCATION

KEY WORD:

CHILD DEVELOPMENTAL PROMOTION/ LABOR WORKING MOTHERS

TATIRAT PATTANAUTSAHAKIT: EFFECTS OF HOME HEALTH

EDUCATION CONCERNING CHILD DEVELOPMENTAL PROMOTION

ON KNOWLEDGE AND TODDLER DEVELOPMENTAL PROMOTION

BEHAVIOR OF LABOR WORKING MOTHERS IN RURAL AREA.

THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. PRANOM RODCUMDEE, Ph.D. 170 pp.

ISBN 974-636-565-7

The purposes of this quasi-experimental research were to compare child development promotion knowledge and behavior of the labour working mothers. Research sample consisted of 60 the labour working mothers who had the first 2-3 year old child and were assigned into an experimental group and a control group. The experimental group was given home health education. Research instruments, developed by the researcher were a lesson plan of child developmental promotion, a handbook of child developmental promotion, a knowledge test, a mother's behavior questionnaire and the Thai Developmental Screening Test (TDST) by Laksanavicharn and et.al. .

Analysis of the data was done by using SPSS/PC and the major results were as follows :

1. The mean knowledge and behavior scores of mothers after receiving home health education in experimental group were statistically significant higher than prior home health education, at the .05 level.
2. The mean knowledge and behavior scores of mothers after the experiment, in control group were not significant different compare to before experiment.
3. The mean knowledge and behavior scores of mothers after the experiment in experimental group were statistically significant higher than that of the control group, at the .05 level.

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา.....การพยาบาลศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2539.....

ลายมือชื่อนิสิต.....*Pranom Rodcumdee*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*Pranom Rodcumdee*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทาง ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และที่สำคัญคือ เป็นผู้ให้กำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้ก้าวไปข้างหน้าตลอดมา รวมทั้งได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วิภา จิระแพทย์ และท่านคณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอตลอดมา รองศาสตราจารย์พวงแก้ว ปุณยกนก ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือของการวิจัยและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พิจารณาอนุมัติทุนอุดหนุนการวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอ่างทองที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลป่าโมก สถานีอนามัยตำบลเอกราช สถานีอนามัยตำบลนรสิงห์ สถานีอนามัยตำบลโรงช้าง และสถานีอนามัยตำบลบางปลากด ตลอดจนนารดากลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณชนิดา นากสุข คุณภิรมย์ ทรงไกร และเด็กชายณัฐพงษ์ ทรงไกร ที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำภาพของกลุ่มการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย 2-3 ปี

ขอกราบขอบพระคุณและน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ต่างๆจนทำให้ผู้วิจัยเติบโตและมีความรู้จนสำเร็จการศึกษา และขอขอบคุณ พี่ น้อง คุณเศรษฐพงษ์ สุวรรณสุจริต และเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน โดยเฉพาะคุณอรนุช เขาว์ปรีชา และคุณเบญจวรรณ ศรีโยธิน ที่ให้การช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ คุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ทุกท่านที่ได้กล่าวนามมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ปัญหาการวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
พัฒนาการและการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย 2-3 ปี.....	13
บทบาทของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการบุตร.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับการให้ความรู้ที่บ้าน.....	48
บทบาทของพยาบาลด้านการให้ความรู้ที่บ้าน.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	68
ประชากร.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	72
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	109
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผล.....	113
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	120
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	121
รายการอ้างอิง.....	122
ภาคผนวก.....	133
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	134
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	136
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ประวัติผู้วิจัย.....	170

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. สถิติของโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอ่างทอง.....	70
2. จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุของมารดา ระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของมารดา และรายได้ของสามี.....	89
3. จำนวนร้อยละของบุตรกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุและเพศของบุตร.....	91
4. จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการดูแลบุตรอายุ 2-3 ปี และแหล่งความรู้และ/หรือบุคคลผู้ให้ความรู้.....	92
5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดาก่อนและหลังการทดลอง.....	94
6. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน.....	95
7. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน.....	96
8. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา ก่อนและหลังการทดลองระหว่างมารดากลุ่มทดลองกับมารดากลุ่มควบคุม.....	97
9. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้เรื่องการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างมารดากลุ่มทดลองกับมารดากลุ่มควบคุม จำแนกรายด้าน.....	98
10. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	101
11. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ จำแนกรายด้าน.....	102
12. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ จำแนกรายด้าน.....	103
13. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มทดลอง หลังการทดลอง 1 สัปดาห์และหลังการทดลอง 4 สัปดาห์ จำแนกรายด้าน.....	104
14. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดากลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง.....	105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา กลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง จำแนกรายด้าน.....	106
16. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างมารดากลุ่มทดลองกับมารดากลุ่มควบคุม.....	107
17. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการบุตรของมารดา ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างมารดากลุ่มทดลองกับมารดากลุ่มควบคุม จำแนกรายด้าน.....	108

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิตี	หน้า
1. ความสำคัญของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย.....	31
2. แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลสภาพที่บ้าน (The Rice Model of Dynamic self Determination).....	51
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	67
4. รูปแบบของการวิจัย.....	68
5. แผนผังควบคุมท่ากับการดำเนินการทดลอง.....	84
6. แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	85

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย